

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ПРОВЕДЕН МОНИТОРИНГ
В ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС – ХИСАР ПРЕЗ 2019 ГОД.**

Наблюдението (мониторинг) на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) се осъществява чрез периодични теренни обхождания и прилагане на система от показатели за оценка на биологичното разнообразие и състоянието ГВКС.

При теренната работа се наблюдават показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честота, размери и разположение на празните пространства. В зависимост от различните видове животни, птици и растения, които се наблюдават, се събират данни за броя на размножаващите се семейни групи, гнездови находища, полово съотношение и др.

Чрез наблюдението, събирането, съхраняването, обработването и анализирането на данни от елементите на биологичното разнообразие може да се направи оценка на неговото състояние, както и да се предвидят необходимите мерки за неговото запазване и обогатяването му.

Резултатите и анализите от провеждането на мониторинга са основен инструмент при взимане на управленски решения, по-отношение опазване, съхраняване и увеличаване на биологичното разнообразие на горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС Хисар в Община Калояново и Община Хисаря, област Пловдив.

Настоящото проучване на биологичното разнообразие и ГВКС за територията на териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Хисар“ на Южноцентрално държавно предприятие - Смолян е извършено в периода **януари – декември 2019 г.**

I. Собственост на горите и промени в начина на ползването или функционалните категории на горите:

През 2019 год. не са настъпили промени в площите стопанисвани от стопанството. Данните са, както следва:

- общо горски територии по ГСП 2018	– 28125,4 ха;
в т.ч.:	
- общата площ на териториите – държавна собственост	– 17282,7 ха;
в т.ч.:	
- площ на водните територии – държавна собственост	– 88,3 ха;
- площ на земеделските територии – държавна собственост	– 753,1 ха;
- площ на териториите – държавна собственост, представляващи полезни изкопаеми	– 15,3 ха;
- площ на горските територии – държавна собственост	– 16426,0 ха;
- площ включена в обхвата на горска сертификация	– 16262,0 ха;

Съгласно регистър на имотите със собственик, включващ в наименованието си и абревиатурата Държавно лесничейство, чийто наследник е ДГС Хисар ТП на ЮЦДП Смолян, получен от двете общински служби по земеделие, площта на **поземлените имоти (ПИ)**, които би следвало да се управляват от ТП ДГС Хисар е **16331,3 ха**, в т.ч. 2,9 ха е площта на горски разсадник, който е извън обхвата на горска сертификация.

Площ на териториите извън обхвата на сертификация – **164,0 ха**;
в т.ч. **2.9** ха горски разсадник, **37,81** ха (по з-д № РД 49-471/20.12.2017 год. и по з-д № РД 49-472/20.12.2017 год. на министъра на земеделието, храните и горите съответно 39.802 дка в з-ще Песнопой и 338.304 дка в з-ще Отец Паисиево), **123,3 ха** посочени като временно общинска собственост, за които липсват документи за предаване на община Хисаря (в справката за настъпили промени в общата площ, представена с ГСП, посочените като ВСО са 137,3 ха)

Разпределение площта на ГТДС по функции, съгласно ГСП 2018, е както следва:

Площ на териториите със стопански функции	– 3002,4 ха;
Площ на териториите със защитни функции	– 140,6 ха;
Площ на териториите със специални функции	– 13283,0 ха;
Обща площ на ГТДС	– 16426,0 ха;

Площ на териториите включени в „Натура 2000“ – 10251,1 ха;

Представителни образци на основните естествени горски екосистеми, установени в горските територии – държавна собственост в района на стопанството, определени със заповед № 534 от 23.08.2018 год. на директора на ТП ДГС Хисар:

обща площ **2043,1** ха, в т.ч. гори във фаза на старост с обща площ **880,1** ха.

II. Извършени горскостопански дейности на територията на ДГС (залесявания, сечи (вид на сечта и площи), направа на горски пътища и др.)

През годината е извършено залесяване на площ от **78** дка, попълване на култури **4** дка, отглеждане на култури **1118** дка, семепроизводство (събиране) **985** кг, кастрене на тополови култури **36** дка, ограждане на култури **4600** лм/ **412** дка, изораване на междуредия **140** дка; маркиране на подлежащи на сеч дървета **34284** м³ стояща маса, подпомагане на ест. възобновяване **266** дка, наземна химична борба **140** дка.

Проведени са сечи на площ от **736,9** ха (в коригирания ПОС за 12 „л“ е вписано **6,16** ха, а трябва да е **11,0** ха), както следва:

- За индивидуално производство на висококачествена дървесина (Саарландски метод)	– ;
- Осветление	11,7 ха;
- Прочистка	– ;
- Прореждане	41,0 ха;
- Пробирка	194,0 ха;
- Принудителна	135,4 ха;
- Санитарна	76,3 ха;
- Техническа	– ;
- Гола (за топола)	1,2 ха;
- Групово постепенна	24,2 ха;
- Постепенно котловинна	207,5 ха;
- Неравномерно постепенна	11,6 ха;
- Селекционна	31,3 ха;
- Техническа	2,7 ха;

Извършен е ремонт на **78** км горски пътища.

III. Вид и количество на добитите продукти (вкл. недървесни горски продукти):

Общото ползване на дървесина от горските територии – държавна собственост възлиза на **39334** м³ стояща маса с клони и на **30616** м³ лежаща маса.

Ползването на дървесина през 2019 год. в **стояща маса** възлиза на **112 %** от средногодишното ползване по ГСП 2018, което е 35163 м3. По-високият процент на ползване се дължи на допълнително включени през годината за ползване насаждения с повреди от съхнене (корояди, гъбен патоген, повреди от вятър) в иглолистни гори.

Не е извършвано ползване (представляващо стопанска дейност) на недървесни горски продукти от горските територии – държавна собственост.

IV. Здравословно състояние на горите (резултати от лесопаталогични обследвания и лесозащитни мероприятия):

Общото състояние на горите - държавна собственост е добро. През годината бе отчетено със сигнален лист продължаващо съхнене на насаждения от бял бор, което е резултат от продължително засушаване през последните няколко години, развитие на гъбен патоген и корояди в резултат на отслабването на дърветата. Постъпили са 77 бр. сигнални листове, в т.ч. 32 бр. за установено съхнене. Общата площ на засегнати от съхнене насаждения е **1696** дка. Част от тази площ са отделни петна с площ под един дка. Своевременно се извършва инвентаризиране на засегнатите площи, маркиране на подлежащите на сеч дървета, изготвяне на план-извлечения за провеждане на санитарна сеч и усвояване на изсъхналата дървесина чрез възлагане изпълнението на сечта и извоза до временен склад.

През 2019 год. в горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС – Хисар са възникнали и регистрирани общо **1** бр. пожар. Засегнатата площ е **932** дка.

През годината не са възникнали големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 % от площта на отделни насаждения/.

V. Въздействие на горскостопанските мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси:

Не са постъпвали сигнали за отрицателно въздействие от проведените горскостопански мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси в и в съседство с горските територии – държавна собственост.

При провеждане на горскостопанските мероприятия служителите на стопанството проследяват следните показатели:

- Повреди по подраства в насажденията;
- Повреди на оставащия дървостой – над допустимите (над 2 % по брой от оставащите на корен дървета);
- Създаване на условия за активиране на ерозионни процеси;
- Оставяне на мъртва дървесина в насажденията с изведена сеч;
- Въздействие върху водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията;
- Въздействие върху съседни насаждения;
- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура;

VI. Проведен мониторинг на ВКС:

Проведен мониторинг на ВКС 1 – РАЗНООБРАЗИЕ НА ВИДОВЕ.
Концентрации на биологично разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение:

Проведен мониторинг на защитени територии и защитени зони – ВКС 1.1:

Мониторинг на защитените местности:

Защитена местност “Дъбите – Конска поляна” В ГСП 2018 това са подотдели 96 б; 116 а, в, г, д; 117 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л; 118 а, б, д, е, ж, з, и, к, л, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12; 119 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 120 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9;

Защитена местност “Барикадите” В ГСП 2018 това са подотдели 1-а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5.

Защитена местност “Чивира” В ГСП 2018 това са подотдели б-а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3;

Защитена местност “Гъстите дъбчета” В ГСП 2018 това са подотдели 398-а, б; Не попълван формуляр за проведен мониторинг, но е установено замърсяване с битови отпадъци, които са генерирани при осъществяване дейности в съседните земеделски територии.

Защитена местност „Дебелата кория” В ГСП 2018 това е подотдел 361-н; В протокол на комисия, определена от РИОСВ Пловдив, е посочено предложение защитена местност „Дебелата кория в з-ще Черноземен да отпадне от регистъра, поради изместване на находището на блатно кокиче в други съседни имоти частна собственост.

Извършеният мониторинг (за дванадесет насаждение) през годината показва, че горите в защитените местности, управлявани и стопанисвани от ТП ДГС Хисар, са в добро състояние. Няма констатирани нарушения от незаконна сеч, застрояване, паша или друга антропогенна дейност, която да ги уврежда, но е установено замърсяване с битови отпадъци в една от защитените местности.

Мониторинг на защитени зони:

I. Защитени зони за опазване на местообитанията:

1. **Защитена зона „Река Стряма” – BG0000429**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
2. **Защитена зона „Река Пясъчник” – BG0000444**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
3. **Защитена зона „Попинци” – BG0001039**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
4. **Защитена зона „Средна гора” – BG0001389**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

II. Защитени зони за съхранение на птиците:

1. **Защитена зона “Язовир Пясъчник” – BG0002010**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
2. **Защитена зона “Средна гора” – BG0002054**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

Не са констатирани нерегламентирани дейности и повреди от биотични и абиотични фактори. Състоянието на горите е добро и не са нарушени природозащитните им функции.

Проведен мониторинг на застрашени, изчезващи и ендемични видове - ВКС 1.2:

Растителни видове: Блатно кокиче;

Направено е предложение защитената местност да бъде изключена от списъка на находищата към з-д № РД-525/21.04.2003 г. на МОСВ и да се отпише от регистъра. Не е установено ново находище в горски територии – държавна собственост.

Животински видове:

Видра; Осояд; Черен щъркел; Малък креслив орел; Черен кълвач; Шипоопашата костенурка;

Не са констатирани обитаеми леговища или гнезда, а само следи от преминаване или птица в полет.

Не са установени нови местообитания различни от посочените в доклада за ГВКС за видра и малък креслив орел. Черен щъркел и Черен кълвач са наблюдавани в полет неколкократно.

Липсва информация за установено присъствие и наблюдавани през годината екземпляри от следните видове:

Голям ястреб; Малък ястреб; Пъстър смок; Обикновен блатна костенурка; Южна блатна костенурка; Шипобедрена костенурка; Южен гребенест тритон; Червенокоремна бумка; Жълтокоремна бумка;

Проведен мониторинг на критични концентрации на видове - ВКС 1.3:

Проведено е едно наблюдение в сватбовище на Благороден елен. Не е установено присъствие на зрели мъжки индивиди.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за опазване.

Необходимо е завишаване броя на наблюденията.

Проведен мониторинг на ВКС 2 – ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ:

Проведени са пет наблюдения. Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за опазване. Не са изградени инфраструктурни обекти, засягащи горски територии. Няма едроплощни повреди от биотични и абиотични фактори. Установените повреди са на малки площи и не се оказва значително отрицателно въздействие върху цялата площ. По данни от проведената инвентаризация на горите и горските територии лесистостта се е повишила от 28,7 % (виж стр. 62 от ЛУП 2008) през 2008 год. на 29,5 % през 2018 год. (виж стр. 80 от ГСП 2018).

Необходимо е завишаване броя на наблюденията.

Проведен мониторинг на ВКС 3 – ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ.

Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии:

В горските територии – държавна собственост от района на стопанството са идентифицирани **7 типа** редки, застрашени или изчезващи екосистеми, както следва:

G1.2116 Dacio Moesian ash alder woods - Смесени крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша (*Alnus glutinosa*).

Проведени са две наблюдения – 389 л, 389 с;

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно континентален климат в Южна България.

Проведени са три наблюдения – 308 а; 311 в; 388 а;

G1.6931 Balkan Range acidophilous beech forests. Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви.

Проведени са три наблюдения – 69 а; 119 д; 190 а;.

G1.6932/6933 Balkan Range neutrophile beech forests. Неутрофилните букови гори са най разпространените в България букови гори.

Проведени са двадесет наблюдения – 1 а, 1 в, 1 г, 1 д; 11 б; 37 и, 37 н, 37 с, 37 ц; 60 б; 61 б, 61 в; 118 з, 118 и; 187 а, 187 б; 194 а, 194 и;

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests. Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*).

Проведени са дванадесет наблюдения 2 б; 3 ж; 20 а, 20 б; 37 г, 37 е, 37 р; 38 а; 80 б; 127 а; 135 б; 187 д;

G1.7C41 Thermophilous [Tilia] woods. Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори.

Проведени са две наблюдения – 78 е; 117 к;

Гори във фаза на старост (Old growth forests).

Проведени са четири наблюдения – 1 б, 1 д; 63 а; 68 а;

Общата площ на ГФС се завиши във връзка с извършено прекартиране от страна на лесоустроителите на някой подотдели и в края на 2018 год. е **880,1 ха**.

Със заповед № 244/15.04.2018 год. на директора на стопанството за основните естествени екосистеми установени в горските територии – държавна собственост са определени представителни образци с обща площ **2045,5 ха**.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване. Жизнеността на отделните дървета и на насажденията като цяло е добра. Обезлистване не е наблюдавано. Има наличие на единични изсъхнали дървета, както и на малки групи повалени или прекършени от силен вятър. Реални потенциални заплахи не са установени.

Проведен мониторинг на ВКС 4 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации, вкл. опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове:

Проведен мониторинг на ВКС 4.1 -- единствени източници на питейна вода,

Проведени са шест наблюдения – 7 а; 54 б; 90 а, 90 б, 90 -1; 95 н;

Проведен мониторинг на ВКС 4.2 – гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите:

Проведени са три наблюдения – 4 а; 31 а, 60 а;

Проведен мониторинг на ВКС 4.3 – гори с решаващо противоерозионно значение,

Проведени са единадесет наблюдения – 19 л, 19 о; 141 в, 141 д; 234 а, 234 о; 235 з; 237 ф; 239 г1, 239 д1; 240 ж;

Проведен мониторинг на ВКС 4.4 – гори, които представляват бариера за разпространението на пожари,

Проведени са шест наблюдения – 106 л1; 234 а, 234 о; 235 в; 239 у; 251 а;

Проведен мониторинг на ВКС 4.5 – гори с решаващо значение за защита на инфраструктурни обекти,

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване. Състоянието на горите е добро и не е установено нарушаване на функциите им.

Проведен мониторинг на ВКС 5 – ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности идентифицирани с тяхно участие.:

Предвид непълноценното ползване на горите общинска собственост периодично се извършва консултация с кметовете на населени места относно снабдяване на населението с дърва за горене.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите – дървесина, паша, лечебни растения и гъби, дивеч.

Проведен мониторинг на ВКС 6 – КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение:

Проведени са две наблюдения – 171 а; 187 г;

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване.

Като цяло за провежданото наблюдение на горските територии – държавна собственост с ВКС е необходимо да се систематизира и подобри организацията на дейността на отделни служители и в трите ГСУ, които по същество извършват необходимите наблюдения на територията, но пропускат да ги документират и представят своевременно.

VII. Социално икономически аспекти – промени в обществото и/или отношението им спрямо горските ресурси и дейности:

През 2019 год. не са отбелязани промени в отношението към горските ресурси. В съседство с населените места и пътната инфраструктура продължават да се извършват малки по обем, но многобройни нарушения от незаконна сеч, както и изхвърлянето на битови и строителни отпадъци.

Наблюдава се значително завишение на човешко присъствие в трудно достъпни и трудно проходими райони, в т.ч. и определени за зона на спокойствие на дивеча, от лица придвижващи се с високопроходими двуколесни моторни превозни средства, което съпроводено с значителен шум и предизвикване на повърхностна ерозия по трасето на преминаването им.

Продължават случаите на сигнализиране от граждани за извършвани нарушения, но съпроводени с уточнението да не се разгласява телефона и името им, поради опасност от репресия от страна на нарушителите.

съпроводено с значителен шум и предизвикване на повърхностна ерозия по трасето на преминаването им.

Продължават случаите на сигнализиране от граждани за извършвани нарушения, но съпроводени с уточнението да не се разгласява телефона и името им, поради опасност от репресия от страна на нарушителите.

Огромно затруднение създава пашата на домашни животни в забранени за паша територии. Животните се движат без пастир, а при установените стада от коне практически не може да се установи собственика им, поради липса на ушни марки.

VIII. Среци с представители на местните общности, свързани със стопанисването на горите:

През годината са осъществени неколкократно срещи с управителите на фирмите местни търговци свързани с обсъждане на текущи въпроси за ползване на дървесина и организация на дейността.

Проведоха се срещи с представители на община Хисаря и община Калояново във връзка с осигуряване дърва за горене за нуждите на населението, при които бе разяснен реда и последователността от действия необходими за организиране на работата.

IX. Оценка на ефективността и продуктивността на горското стопанство:

Може да се даде добра оценка на дейността на стопанството през 2019 год.

За спазване критериите на горската сертификация е необходимо своевременно документиране от всички служители на стопанството на информацията за проведените горскостопански дейности и за практически осъществения от служителите контрол на въздействието им върху стопанисваните и съседните на тях територии.

Въпреки систематично полаганите от служителите на стопанството усилия, за изпълнение програмата за управление на отпадъците, значителен проблем в горските територии-държавна собственост, разположени в съседство със земеделски и в близост до урбанизирани територии – населени места, пътна инфраструктура, се явява изхвърлянето на битови отпадъци, които се генерират от лица, наемани за извършване на различни селскостопански дейности или местни жители, които не спазват определения от общината ред за сметосъбиране. Показателен пример е, че твърде често се намират изхвърлени отпадъци, които предварително са събрани в чувал, кашон или друга опаковка, но не са поставени в контейнерите за сметосъбиране, а в гората.

ию/

Директор ТП ДГС - Хисар: (п)
/инж. Добрин Иванов/